

Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan 2020

Fastställt av barn- och utbildningsnämnden

2019-12-18

BUN-2019-00890

Innehåll

Utmaningar, risker och möjligheter	3
Grunduppdraget.....	3
Nämndens grunduppdrag	3
Så här klarar vi vårt grunduppdrag under 2020.....	4
Så här följer nämnden upp grunduppdraget	5
Samarbete för att klara grunduppdraget	5
Kommunfullmäktiges mål.....	6
Så här bidrar nämnden till att kommunfullmäktiges mål uppfylls.....	6
Så här följer nämnden upp att den bidrar till kommunfullmäktiges mål	7
Samarbete för att bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls	8
Resurser.....	9
Så här fördelar nämnden/styrelsen resurserna inom sitt ansvarsområde.....	9
Arbetsgivarpolitik.....	10
Bilagor	10

1. Utmaningar, risker och möjligheter

En stor mängd elever i Sundsvalls kommun läser grundskola och gymnasium på skolor med enskild huvudman. Under den senaste tioårsperioden har antalet elever som läser i fristående grundskolor tredubblats. Detta har stor inverkan på den kommunala verksamheten, då det kraftigt påverkar elevantalet på merparten av de kommunala skolenheterna. Antalet elever är i sin tur avgörande för mängden resurser i den kommunala skolan. Såväl lokaler som personalstyrka måste minskas när elevantalet i de kommunala skolorna sjunker. Det har visat sig vara svårt att hinna anpassa den kommunala organisationen i den takt som eleverna lämnat kommunens skolor för skolor med enskilda huvudmän. Detta förhållande medför ökande kostnader i relation till elevantalet.

Avgörande beslut om skolstruktur och lokaler kommer att fattas inom en snar framtid. Dessa beslut kommer att utgå från de kriterier som är vägledande i den långsiktiga planeringen.

Konkurrensen med de fristående skolorna har också lett till en situation där de kommunala skolenheternas elevunderlag skiljer sig från de fristående, med avseende på elevernas studievana, sociala bakgrund och behov av stöd.

Med detta sagt vill barn- och utbildningsnämnden ändå slå fast att den kommunala skolans resultatnivå behöver höjas. Sundsvalls kommunala skolor presterar i dagsläget kunskapsresultat som ligger under både rikssnitt och sådana modellberäknade värden som tar hänsyn till elevernas bakgrund. Arbetet för att utveckla kvaliteten och öka måluppfyllelsen inom Sundsvalls kommunala skolor måste därför stärkas under de kommande åren. En av utmaningarna i detta arbete är att klara av att rekrytera och behålla kompetent personal, i ett läge med låg tillgång och växande efterfrågan.

2. Grunduppdraget

Nämndens grunduppdrag

Kommunen får statens uppdrag att skapa förutsättningar för att de nationella målen för förskola och skola ska kunna uppfyllas. Barn- och utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter, som omfattar pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola och kulturskola. Barn- och utbildningsnämnden skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt enligt föreskrifter i gällande lagar och förordningar. Nämnden skall regelmässigt rapportera till fullmäktige hur verksamheten utvecklas.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

/ Skollagen 1 kap, 4 § och 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar

/ Skollagen 2 kap, 8 §

Nationella lagar och läroplaner beskriver hur barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter ska bedrivas. Antalet uppdrag och mål inom området är mycket stort. Vilka verksamhetsmål och åtgärder som ska prioriteras under den period verksamhetsplanen avser anges under rubriken ”Kommunfullmäktiges mål”. Nämndnivån specificerar där också kommunfullmäktiges mål, så att de kan koppas till konkreta utvecklingsinsatser.

Så här klarar nämnden grunduppdraget under 2020

Många olika faktorer måste samverka för att Barn- och utbildningsförvaltningens grunduppdrag ska lösas på ett framgångsrikt sätt. Detta är en naturlig följd av verksamhetens storlek, som omfattar ett femsiffrigt antal barn, elever och anställda. Först och främst handlar verksamheten naturligtvis om den undervisning som bedrivs i klassrummen, samt förskolornas arbete. Nämnden vill därför framför allt bidra till att förutsättningarna för alla typer av möten mellan barn, elever och pedagoger blir så goda som möjligt.

För att hela verksamheten ska ledas på ett framgångsrikt sätt behövs dessutom tydlig styrning och ledning. På förvaltningsövergripande nivå är därför frågor som rör resursfördelning och kompetensförsörjning mycket viktiga. Under läsåret 2019/2020 kommer viktiga beslut fattas om bland annat skolstruktur och resursfördelningsmodell. Det bakomliggande syftet med alla beslut är att använda tillgängliga resurser på ett så hållbart och effektivt sätt som möjligt, för att skapa förutsättningar för framgångsrika möten mellan personal och barn/ elever.

Det fokus på lärandeuppdraget som formulerades i samband med organisationsförändringen i februari 2017 ligger fast. Nämnd och förvaltningsledning känner tilltro till skollärans förmåga att leda den pedagogiska utvecklingen och utvärdera kvaliteten i sina verksamheter. Alla rektorer upprättar ledarplaner som konkretiserar mål och ledarhandlingar, utifrån analyser av förutsättningar, genomförande och resultat. Verksamhetscheferna följer upp rektorernas ledarplaner och effekterna av de överenskommelser som rektorerna upprättar med lärararbetslagen. Det är nämndens och förvaltningsledningens övertygelse att ett fortsatt gott

arbete på den inslagna vägen kommer att leda till ökad måluppfyllelse i Sundsvalls kommunala skolor och förskolor.

Se även texten under rubrikerna ”Kommunfullmäktiges mål”.

Så här följer nämnden upp grunduppdraget

- Uppföljning av kunskapsresultat, pojkar/flickor/totalt (delårsrapport 2)
 - Nationella provresultat i årskurs 3
 - Andelen elever som klarat alla ämnen i årskurserna 6, 8 och 9
 - Behörighet till gymnasiets yrkesprogram efter årskurs 9
 - Andelen gymnasieexamina efter tre och fyra år, uppdelat på yrkesprogram, högskoleförberedande program och totalt (inklusive introduktionsprogrammet)
 - Andelen E-A per ämne i grundskolan
- Uppföljning av elevenkätresultat (delårsrapport 1)
- Uppföljning av lärar- och medarbetarenkätresultat (delårsrapport 2)
- Uppföljning av enheternas kvalitetsarbete (delårsrapport 2)
- Uppföljning av elevhälsosamtal (årsrapport)

Kunskapsresultaten följs upp på skolenhetsnivå och på huvudmannanivå. Enheternas kvalitetsarbete följs upp av verksamhetscheferna. Elevhälsosamtalen följs upp av skolsköterskor och av chefen för den medicinska elevhälsan. Kvalitetsarbetet inom förvaltningen beskrivs under rubriken ”Uppföljning av kommunfullmäktiges mål”.

Elevernas svar på elevenkäten genererar indexvärden inom många olika områden, både enhets- och årskursvis. Elevenkätens frågor är framtagna av Skolinspektionen. Sundsvalls barn- och utbildningsförvaltning genomför enkäten även i de skolor som inte väljs ut av Skolinspektionen. Resultaten kan jämföras såväl med riket som enhetsvis över tid. Lärarenkäten och resultaten av medarbetarenkäten bidrar till att ge en bild av personalens upplevelser och förutsättningar.

Uppföljningen av alla barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter behandlas och redovisas inte i nämndens verksamhetsplan. I och med detta finns det heller inte specificerade uppföljningskriterier för kulturskola, grund- och gymnasiesärskola, fritidshem, förskoleklass, modersmålsundervisning och studiehandledning, kommunalt aktivitetsansvar, studie- och yrkesvägledning, verksamhetsförlagd utbildning, lovskola och skolbibliotek i denna plan. Ett ansvar för att följa upp arbetet inom dessa verksamheter vilar ändå på bland annat pedagogiska samordnare, processledare, samt enhets- och verksamhetschefer.

Samarbete för att klara grunduppdraget

Sundsvalls kommun samarbetar med enskilda huvudmän som bedriver skola och förskola i kommunen. Tillsammans löser kommunala och enskilda huvudmän grunduppdraget, som huvudsakligen innebär att erbjuda förskola, grundskola och gymnasieskola av god kvalitet, i enlighet med nationellt fastslagna styrdokument.

Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar med vuxenutbildningen kring de gymnasiala yrkesprogram där vuxenutbildningen kartlagt ett arbetsmarknadsbehov och gymnasieskolan bedriver utbildning. Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar också med socialtjänsten, kring barn som berörs av båda förvaltningarnas verksamheter. Några exempel på sådana samarbeten är FÖS (Förstärkt föräldrastöd för ökad närvaro), mellan barn- och utbildningsförvaltningens närvaroteam och socialtjänstens familjeresursteam, projektet IM Possible, som syftar till att öka skolnärvaron bland elever på gymnasiet introduktionsprogram, och SkolFam, som understödjer familjehemsplacerade barns skolgång.

Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar också med Mittuniversitetet, kring flera olika projekt kopplade till det gemensamma samarbetsavtalet för utveckling och tillväxt, samt kring den verksamhetsförlagda lärarutbildningen. Rekryteringar sker i samarbete med Servicecenter.

3. Kommunfullmäktiges mål

Så här bidrar nämnden till att kommunfullmäktiges mål uppfylls

Kommunfullmäktiges mål för barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter ligger i linje med grunduppdraget. De tre målen för förskola, skola och gymnasium i kommunfullmäktiges mål- och resursplan 2019-2020 är formulerade på följande vis:

- ❖ Alla flickor och pojkar i Sundsvall ska vara behöriga till något nationellt program på gymnasiet när de slutar grundskolan.
- ❖ Alla flickor och pojkar som studerar på gymnasium i Sundsvall ska inom fyra år fullfölja sin utbildning med gymnasieexamen.
- ❖ Flickor och pojkar ska i större utsträckning ta del av förskolans pedagogiska verksamhet.

Kommunfullmäktiges mål anger vad som särskilt ska prioriteras inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter. Kommunfullmäktige och barn- och utbildningsnämnd styr bland annat över resurstilldelning, organiseringen av verksamheten och särskilda satsningar. Hur förvaltningens alla verksamheter ska bedrivas beskrivs i övrigt i nationella styrdokument.

Åtgärder som ska bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls:

- För att tydliggöra arbetet mot kommunfullmäktiges mål för behörigheter och examina behöver rektorerna, i sin dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet, sätta upp väldefinierade mål för kunskapsresultat på respektive skolenhet¹.
- Uppföljning av att skolorna i praktiken genomför minst den undervisningstid alla grundskolans elever ska garanteras i varje ämne.
- Utformning och införande av en effektivare resursfördelningsmodell, som utgår från enheternas faktiska kostnader.
- Ett fortsatt arbete för att uppnå likvärdig kvalitet på undervisningen i alla kommunens skol- och förskoleverksamheter.
- Arbete med läsfrämjande insatser i förskolan, i syfte att utveckla språk och kommunikation.

Så här följer nämnden upp att den bidrar till kommunfullmäktiges mål

- Uppföljning av kunskapsresultat i årskurserna 3, 6, 8, 9 och gymnasieskolan (se även uppföljning av grunduppdraget). Särskild uppföljning av utvecklingen inom matematikämnet på årskurs- och enhetsnivå (delårsrapport 2).
- Uppföljning av mål och åtgärder i rektorernas ledarplaner och dokumentation av enheternas kvalitetsarbete (delårsrapport 2).
- Uppföljning av mängden genomförd undervisningstid, i förhållande till den undervisningstid som ska garanteras enligt gällande timplan (årsrapport).
- Uppföljning av enhetsresultat i förhållande till modellberäknade värden som tar hänsyn till socioekonomiska faktorer, samt uppföljning av fördelningen av lärarresurser utifrån behov (delårsrapport 1).
- Uppföljning av arbetet med språk och kommunikation inom förskolan (årsrapport).

Ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete är grunden för all utveckling av barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter. Kvalitetsarbetet innebär planering och genomförande av relevanta förbättringsinsatser, utifrån aktuella resultat och analyser. Genomförda insatser ska utvärderas systematiskt. Kvalitetsarbetet ska också vara väl dokumenterat. Den kvalitativa analysen av hur förutsättningar och genomförande påverkar resultatutvecklingen på enskilda

¹ Detta gäller i synnerhet ämnet matematik, i och med att kunskapsresultaten där är särskilt svaga, vilket i stor utsträckning påverkar behörigheten till gymnasiet.

enheter görs av arbetslag och rektorer. Enheternas dokumentation av kvalitetsarbetet ska sedan utgöra ett underlag för huvudmannens kvalitetsarbete. Både enheternas dokumentation av kvalitetsarbetet och den tillgängliga kvantitativa information som finns tillgänglig på förvaltningsnivå ska ligga till grund för kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Verksamhetscheferna ansvarar för sammanställningen av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå, inom sina respektive verksamhetsområden.

Beslutsstödsystemet *QlikSense* tillhandahåller ett omfattande material att utgå från i kvalitetsarbetet, både på skolenhets- och huvudmannanivå. I systemet finns uppgifter om ekonomi, personal och kunskapsresultat. Till exempel går det att ta fram uppgifter om behörighet till gymnasiet, andelen gymnasieexamina, betygsfördelningen per ämne, nationella provresultat, andelen behöriga lärare, mängden elevfrånvaro och sjukskrivningar, antal barn/elever per pedagog, samt olika typer av enkätresultat. Uppgifterna går att bryta ned på enhets- och årskursnivå.

Resultaten på de nationella proven i årskurs 3 och andelen elever som når kraven i alla ämnen i årskurs 6 beskriver kunskapsutvecklingen i de lägre åldrarna. Betygen i årskurs 8 fungerar som en indikator för elevgruppens behörighet till gymnasiet påföljande år. Nya kunskapsresultat presenteras för förvaltningsledning och nämnd så snart de är kända, men redovisas också i delårsrapport 2 samt årsrapport.

Skolverkets modellberäknade värden (så kallade SALSA-värden, som bland annat används i databasen Kolada) sätter skolornas kunskapsresultat i relation till andelen nyinvandrade elever, andelen pojkar, samt föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå. Dessa värden kan därmed ge en bild av undervisningens kvalitet och likvärdighet, utifrån skolenheternas skilda förutsättningar.

Se även avsnittet under rubriken om uppföljning av grunduppdraget.

Samarbete för att bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls

Se text under rubriken ”Samarbete för att klara grunduppdraget”.

4. Resurser

Så här fördelar nämnden/styrelsen resurserna inom sitt ansvarsområde

Barn och utbildning totalt					(mnkr)
	Budget 2020	Budget 2019	Prognos 2019	Utfall 2018	Differens Prognos 2019- Budget 2020
Verksamhetens intäkter	315,8	302,2	304,3	327,0	-11,5
Personalkostnader	-1 483,3	-1 500,5	-1 579,6	-1 567,9	-96,3
Verksamhetens övriga kostnader	-1 165,2	-1 102,0	-1 109,4	-1 043,0	55,8
Avskrivningar och internränta	-5,4	-5,4	-5,4	-6,4	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-2 338,0	-2 305,6	-2 390,1	-2 290,3	-52,1
Skattemedel	2 338,0	2 305,6	2 305,3	2 253,9	-32,7
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens resultat	0,0	0,0	-84,8	-36,4	-84,8

Barn och utbildning per verksamhet							(mnkr)
	Förskola	Grundskola	Gymnasie- skola	Kultur- verksamhet	Politisk verksamhet	Administra- tion och övrigt	Totalt
Verksamhetens intäkter	82,4	167,6	57,3	3,8	0,0	4,7	315,8
Personalkostnader	-484,4	-709,7	-184,3	-23,4	-2,0	-79,4	-1483,3
Verksamhetens övriga kostnader	-185,0	-630,9	-303,0	-4,0	0,0	-42,3	-1165,2
Avskrivningar och internränta	-0,7	-3,3	-1,1	0,0	0,0	-0,3	-5,4
Verksamhetens nettokostnad	-587,7	-1 176,3	-431,1	-23,7	-2,0	-117,2	-2 338,0
Skattemedel	587,7	1176,3	431,1	23,7	2,0	117,2	2338,0
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Arbetsgivarpolitik

Barn- och utbildningsnämnden har två huvudsakliga mål för sina personalpolitiska insatser under det kommande året. Arbetet mot dessa mål utgår från bemanningsmodellen och den interna rekryterings- och utvecklingsplanen (IRUP):

- Sjukfrånvaron bland män och kvinnor inom barn- och utbildningsförvaltningen ska minska.
- Anden behörig personal inom förskola och skola ska öka.

De utmaningar, risker och möjligheter som tas upp under det första kapitlet i denna plan leder till ett behov av att se över förvaltningens skolstruktur och utnyttja tillgängliga resurser på ett effektivare sätt. Processen kommer leda till en ökad behörighetsgrad och förändrade arbetsförhållanden för många av förvaltningens medarbetare. Dessa förändringar måste naturligtvis riskbedömas och följas upp över tid, i syfte att säkerställa en god arbetsmiljö.

Bemanningsmodellen utgör numera en del i den stadigvarande verksamheten. Den innebär att förvaltningen anställt ett antal vikaresamordnare inom förskolan. Vikarie-samordnarna arbetar direkt med att säkerställa tillgången på vikarier. Detta innebär att en del i chefsuppdraget lyfts undan, men också att vikarieomsättningen minskar, vilket förbättrar förutsättningarna för lagarbete och ökar barnens trygghet.

I den interna rekryterings- och utvecklingsplanen ligger fokus på förskolans verksamhet och då framför allt rekrytering av förskollärare, som utgör ett bristyrke.

Arbetet med att ta fram en kompetensförsörjningsplan och därefter planera insatser utifrån den fortsätter. Rekrytering av personal sker i samarbete med Servicecenter.

Såväl sjukfrånvaro som lärarbehörigheter följs upp i beslutsstödsystemet *QlikSense*. Uppföljningen beskriver utvecklingen av långtids- och korttids- och totalfrånvaron, samt fördelningen mellan avslut, uppsägningar, omplaceringar och pensionsavgångar. HR-avdelningen ansvarar för uppföljningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen leder två grupper med traineer. Ungdomsgruppen, med 10 personer mellan 18-23, har nu arbetat ute i våra verksamheter, från förskola till grundskola, i ett år. De tar succesivt större ansvar i undervisningssituationen. Vuxengruppen, med deltagare över 25 år, prövar på läraryrket under en termin. Dessa insatser, som syftar till att fler ska vilja bli lärare, är unika för Sundsvalls kommun.

Förvaltningen samverkar med Mittuniversitetet kring lärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildningsdelar (VFU), vilket också det utgör en väg för framtida rekryteringar.